Kvarnlyckan 86.11.22

Årskrönika 1986

Byamännen är än en gång samlade. Ett år skall läggas till handlingarna.
Från vårt Äspö har vi kunnat blicka ut och oftast med oro sett att världen ständigt förändrats, inte alltid till det bästa. Å andra sidan har vi i vår by, som så många gånger förr, funnit den plats som ger oss mänsklig harmoni.

Inom byn har följande noterats:
Den sista månaden av det förra året blev ovanligt nederbördsrik, uppskattningsvis tre gånger den normala regnmängden.
Det nya året började som sig bör med snö och sträng kyla, fast ganska snart började naturen visa tecken på att vintern är förgänglig.
Således syntes både vintergäck och snödroppar redan första veckan i februari. Vipan signalerade den 28 mars att nu är det vår.
Vårbruket fortlöpte därefter normalt och i mitten på april hade de flesta ” till sått”. Dock inte på sockerbetorna, som kom i jorden kring månadsskiftet april/maj.
Höstrapsen hade som vanligt fått sin första kvävegiva långt tidigare, redan i mars.
Tyvärr hade vi i början på april minusgrader och stark blåst så en del höstraps frystorkade och fick köras upp.

Svalan kom den 17 maj med en antydan om att sommaren var här. Några dagar senare sjöng näktergalen liksom för att konfirmera det hela.

Under denna tid just när slätten tedde sig som vackrast avhöll Äspö-borna sin numera traditionella byträff med samling i kyrkan och därefter gemensam samvaro på kullen.

Under en mycket kraftig vegetativ tillväxt under maj, kom den torra junimånaden att få motsatt effekt. På lättjordarna i byns södra delar började torkan att bli besvärande, men tack vare en regnig juli, hela 110 mm, kunde vi se skörden an med tillförsikt.

En vecka in i augusti började skördetröskorna att surra i nejden, höstrapsen var färdig att tröska, sedan följde korn, ärtor ock vete.

Skördetiden blev ganska utdragen men skördearbetet gick fint och avkastningen blev god. Framförallt bärgades den med mycket hög kvalitet, kanske med undantag för vattenhalten som låg något högt, 21% i medeltal.
Från Lantmännens mottagningsstation i Klagstorp framräknades en genomsnittlig ha-skörd på 80 dt för höstvete, falltal, rymdvikt och protein låg i topp. Följaktligen kan konsumenterna inte kritisera Äspö-bönderna för att producera med dålig kvalitet.

Sockerbetorna som mid dags datum till största delen är ur jorden har skördats under gynnsamma förhållanden. Rotskörden är normal men sockerhalten slår nytt rekord, vissa prov har sockerhalter på över 21%, mot normala 16-17%.

Vi kan alltså konstatera att skördeåret har varit gott.
Men säg den glädje som allen får råda.
Den nästan bondefientliga jordbrukspolitik som förts av vår socialistiska regering under en följd av år, börjar få effekt. Vid en sammankomst på böndernas hus i Huvudstaden några dagar innan årets jordbrukspolitiska förhandlingar slutfördes, kunde LRF´s vd Torsten Andersson meddela att 20.000 av Sveriges bönder kommer att avveckla under konkurshot de närmaste åren.
Av Sveriges 110.000 bönder kommer mer än hälften att försvinna före år 2000.
I sanning en dyster prognos.

Tänk bara på vår egen by.
Hur många bönder var vi 1950? Hur många är vi idag?
Tur att vi har ändrat reglerna för att bli medlem i Byalaget, annars hade Äspö-bonden är 2000 fått fira Mårtensgille ensam.

Tittar vi ut från vår by, har två stora händelser helt dominerat.
Den 28 februari skakades svenskarna. Statsminister Olof Palme blir mördad på öppen gata i huvudstaden. När detta skrivs är mördaren, trots intensiva spaningar, fortfarande på fri fot. Det spekuleras om det var en galnings ensamma verk eller om mordet var planlagt och till och med beställt av någon på internationell nivå. Oavsett vilket och oavsett vad man tyckte om Olof Palm som person och politiker, så är mordet som ett slag i ansiktet på vår demokrati.

Den 26 april kom nästa skräll.
Det som inte fick hända, det hände, en härdsmälta vid kärnkraftverket i Tjernobyl var ett faktum.
Sovjetmyndigheterna agerade som vanligt med falskhet och lögn, men verkningarna av olyckan gick trots allt inte att dölja.
I Sverige drabbades vi av radioaktivt nedfall och framförallt på Norrlandskusten och i rennäringsdistrikten i norr blev följderna allvarliga. Åkrar blev obrukbara för föda och årets renslakt har till största delen blivit kasserad.

Jag skulle kunna fortsätta och blicka ut från Äspö. Men som ni märker så är det mest elände och ondska.
Jag föredrar därför att återvända till byn. Här har det under året, med två undantag, varit lugnt och skönt.

Den första gången som byn väcktes ur sin slummer var den 24 juni kl 13.00. Äspö nr. 12 stod i brand. Tack vare ett rådigt ingripande av tillskyndande bybor och en snabb utryckning av brandkåren kunde branden begränsas till övervåningen. En hotande katastrof lik den stora By-branden den 10 april 1879 var avvärjd.

Vid kriminaltekniska undersökningarna visade det sig att ägaren, skolmästaren Bertil Nevrup, efter sin morgontoalett placerat den konkava rakspegeln så olyckligt att solstrålarna sammanförts till en brännpunkt som antänt en gardin.

Den andra gången som byn vaknade till, var tidigt på morgonen den 2 augusti. Med pukor och trumpeter skulle Sme´-paret Hans och Iris, som fyllde 100, hyllas.
I procession drog man genom byns gator. Svenska flaggan buren av Yngve Norén, Trelleborgs Blåsorkester, Smé-paret åkande i en sulky, förspänd av fyra stycken tvåbenta dragare och sist de hurrande gratulanterna. Processionen avslutades på gröningen bakom smedjan, där gemensam förstärkt frukost intogs.

Ett år har förflutit. Livet går sin gilla gång. Nya bybor föds, gamla går bort.
Häromdagen tog vi farväl av vår avhållna Handlarfru
Judith Söderberg.
Det är stunder som den som gör att man stannar upp, tänker efter och minns alla de gamla som genom åren präglat det Äspö som vi alla skattar så högt.

Just nu sitter Byamännen bänkade i vår kyrka för att hålla Byastämma och om en liten stund skall vi åka till Äspö 4:2 och äta gås.

Dag som ovan

N-Å

Ålderman -86

Avskrivet i november 2023 av Christel P Olsson
(åldermannamora 2023)